

Notitie Toerisme

Aan: ICCb/MCCb

Opstellers: Programmadirectie "1,5 meter samenleving" in overleg met alle betrokkenen.

Aanleiding en doel

- Nu de uitbraak van het Covid-19 virus in veel Europese landen langzaam stabiliseert, wordt onderzocht op welke, veilige manier het toerisme weer opgestart kan worden. Door het geleidelijk weer opstarten van het nationale en internationale toerisme zal de druk op de openbare ruimte bij toeristische locaties, de vliegvelden en diverse vervoersmodaliteiten (OV, Weg, Fiets) toe gaan nemen. Er is daarbij een risico dat er meer uitheemse dragers van het Covid-19 virus binnenkomen en Nederlanders besmet raken in het buitenland
- De vraag is hoe groot de gezondheidsrisico's zijn die hier mee samenhangen en of er vervolgens concrete beleidsopties zijn om de risico's te beperken en hoe zaken gecoördineerd met elkaar plaats kunnen vinden. Bescherming van de volksgezondheid blijft hierbij de eerste prioriteit.
- Het tempo waarin het toerisme weer op gang zal komen wordt in belangrijke mate beïnvloed door de uitvoering van de routekaart van het kabinet. Op 1 juni a.s. gaan in principe de terrassen en horecagelegenheden, musea en monumenten weer open (mits er 1,5 meter afstand bewaard kan worden en voor maximaal 30 personen). Op 1 juli a.s. gaan eventueel de douche- en toiletruimtes op campings en vakantieparken open. Grote evenementen zijn nog niet toegestaan.
- Vanuit het Veiligheidsberaad is het bericht gekomen dat diverse luchtvaartmaatschappijen (prijzvechters Easy Jet, Transavia, Wizz Air, Ryanair) gericht op toerisme eind mei weer gaan vliegen. Zij kunnen dat in principe zelf bepalen. Diverse gemeenten, met name Amsterdam, maken zich zorgen over de toestroom van toeristen en de effecten die dit kan hebben op de verspreiding van Covid-19.
- Deze notitie geeft een eerste beeld van de relevante ontwikkelingen die spelen rondom het weer opstarten van het toerisme en voorziet een gecoördineerde aanpak op dit thema. Er wordt een besluit van het ICCb (of eventueel het MCCb) gevraagd om het OMT om advies te vragen.

Kern

- Er zijn geen concrete signalen dat op zeer korte termijn er weer sprake zal zijn van een grote instroom van toerisme. Dit gelet op de routekaart van het kabinet en omdat Nederland in andere landen als een risicoland wordt gezien vanwege Covid-19. Het huidige beeld is dat het herbevestigen van het staande actieve ontmoedigingsbeleid tot 1 juli volstaat.
- Richting 1 juli is het zaak om advies in te winnen bij het RIVM en het OMT over de effecten en gezondheidsrisico's van toerisme (binnenlands, ingaand en uitgaand) op de middellange termijn. Dit gelet op internationale ontwikkelingen en de recente EU-aanbevelingen om voorzichtig het toerisme weer op te starten. Belangrijke factoren hierbij zijn in ieder geval het effect van toerisme op het OV en de openbare ruimte inclusief de mogelijkheden tot handhaving van adviezen en maatregelen.
- De start van een brede interdepartementale werkgroep (IenW, EZK, BZK, JenV, VWS en BuZa) om de adviesaanvraag te formuleren, data te verzamelen en het kabinet richting 1 juli a.s. integraal te adviseren over het beleid ten aanzien van het toerisme-vraagstuk. In de werkgroep worden uiteraard ook andere overheden en relevante uitvoeringsorganisaties vertegenwoordigd.

Voorgesteld besluit ICCb/ MCCb

Een adviesaanvraag richting het OMT formuleren rondom het vraagstuk van toerisme na 1 juli a.s. Dit loopt mee in de adviesronde van 25 mei. Daarnaast het ontmoedigingsbeleid actief uit blijven dragen voor toerisme tot 1 juli a.s. en aangeven dat toerisme na 1 juli ook niet zeker is en afhankelijk is van verschillende factoren.

Toelichting: Huidig beeld

Internationale ontwikkelingen

- Vanuit medisch oogpunt is op dit moment het kabinetsbeleid voor het inkomend toerisme om reisbewegingen te beperken en het minimaliseren van transmissies. Reisadvies code oranje van BZ en de afspraken ten aanzien van het EU-inreisverbod blijven vooralsnog van kracht.
- Op 13 mei jl. heeft de Europese Commissie aanbevelingen gepubliceerd om naar een voorzichtig en gecoördineerd vakantie seizoen te gaan. Er wordt hierbij ingegaan op vragen als: hoe kun je zorgen dat hotels, toeristische attracties en restaurants zo veilig mogelijk zijn, hoe organiseer je het vervoer in bussen, treinen en vliegtuigen, wat gebeurt er met grenscontroles, interne Europese grenzen en de buitengrenzen..
- Dinsdag 20 mei a.s. vindt een informele Toerismeraad plaats en op 25 mei a.s. de informele Gezondheidsraad waar gesproken wordt over de maatregelen en mogelijk ook het geleidelijk opstarten van het toerisme binnen de EU-lidstaten. Uitgangspunt hierbij is dat, wanneer er aan een aantal criteria wordt voldaan, het eventueel weer mogelijk wordt het toerisme weer op te starten, lidstaten oproepen worden generieke grensmaatregelen op te heffen. Zolang dat niet het geval is, kan het reizen tussen lidstaten met een vergelijkbare virusdruk een mogelijke optie zijn.
- Het tempo waarin het toerisme weer opstart zal afhankelijk zijn van het moment waarop de grenzen weer opengaan. Het reisverbod tussen de Schengenlanden wordt per 15 juni opgeheven. De meeste EU-lidstaten (met name Duitsland, Italië, België) geven aan dat er pas vanaf 15 juni weer volledig vrij verkeer van personen in de Europese Unie kan zijn. Er zal met name druk vanuit de zuidelijke landen zijn om het inkomend toerisme weer zo veel mogelijk op te starten, met name vanuit economische perspectief. Men wil vooral toeristen vanuit Noord-Europa trekken binnen Schengen. Een uitzondering is Frankrijk dat onderzoekt of verbod op buitenlands toerisme een optie is.

Nationaal: Toeristen in eigen land

- Het opstarten van het toerisme zal lokaal extra druk opleveren op het OV en de openbare ruimte. Een specifiek aandachtspunt hierbij is de centra van de grote steden en het OV bij populaire toeristische locaties (bijvoorbeeld Wadden, grote steden en Zeeland). Er zal ook meer drukte op de weg ontstaan.
- Uitgangspunt is vooralsnog dat het OV niet voor recreatief gebruik is en dat recreatie vooral lokaal plaats moet vinden. Er wordt gekeken of er spreiding van openingstijden mogelijk is van culture instellingen en of de horeca stapsgewijs geopend kan worden.

Nationaal: Toeristen vanuit het buitenland

- Ten aanzien van Hemelvaartsdag (21 mei a.s.) en het aankomend Pinksterweekend (31 mei/1 juni a.s.) is door NCTV reeds voorgesteld om het inkomend toerisme vanuit België en met name Duitsland te ontmoedigen (beperkt inkomend vliegverkeer). Daarnaast wordt er geadviseerd om een hotelreservering als voorwaarde te stellen om Nederland in te komen.
- Onder trekkerschap van lenW wordt er richting 1 juni gewerkt aan het Protocol Veilig en Gezond vliegen. Er wordt hier gekeken naar de richtlijnen aan boord van vliegtuigen, afhandeling en de interfaces met het OV. Binnen dit protocol wordt er onder meer gekeken naar de mogelijkheden om temperatuur te meten van passagiers, mondkapjes in te zetten en het invullen van een gezondheidsverklaring. Daarnaast wordt er gekeken naar ontmoediging van het gebruik van het OV van en naar het vliegveld.

- IenW geeft aan dat het tempo waarin het toerisme vervolgens weer gaat groeien vanuit de modaliteit luchtvaart nog niet bekend is. Er is sprake van dagkoersen, omdat luchtvaartmaatschappijen proefballonnen opgooien om te zien op welke manier er weer geld verdiend kan worden. Deels is dit ook afhankelijk van hoe aantrekkelijk vliegen weer gemaakt kan worden in een situatie waarin er een besmettingsrisico is op Covid-19. Hierop moet een duidelijk ontmoedigingsbeleid gevoerd worden tot in ieder geval 1 juli.
- De verwachting is dat de cruisesector op zijn vroegst medio september weer op kan starten. Er zijn verbouwingen in de schepen nodig (airco units) en er zijn vragen of het businessmodel van grote cruiseschepen nog valide is of dat er een transitie nodig is. Ferry's die onder buitenlandse vlag varen zijn mogelijk in staat om eerder te starten met het vervoeren van toeristen.
- De Horeca werkt aan een protocol om op 1 juni deels open te gaan waarbij er maatregelen worden afgesproken om bijvoorbeeld de 1,5 meter in restaurants toe te passen via reserveringsystemen. Er is nog geen breed protocol voor de hotelbranche. Wel zijn er individuele ketens die zelfstandig protocollen hebben opgesteld. De intentie is over het algemeen ook om op 1 juni weer open te gaan. Toerisme in Nederland – denk ook aan vervoer en de reisbranche – is goed voor 4,4% van het BNP in Europees Nederland. Het economisch belang van toerisme voor Caribisch Nederland is veel groter en verdient speciale aandacht.

Nationaal: Toeristen naar het buitenland

- Voor het reizen naar het buitenland geldt dat dit wordt afgeraden als dit niet noodzakelijk is en dat andere landen vanwege Covid-19 minimaal code oranje hebben. Over toerismestromen in de grensregio's vindt reeds afstemming plaats met de buurlanden.
- Gezien de versoepeling van de wereldwijde maatregelen om verspreiding van het Covid-19 virus te voorkomen zullen de individuele reisadviezen de komende periode tegen het licht worden gehouden. Dit betekent dat reisadviezen waar mogelijk de komende weken/maanden afgeschaald worden als de omstandigheden dat toelaten. Daarbij is het logisch om vooralsnog de kleurcode geel aan te houden, om aan te geven dat er gereisd kan worden, maar dat er risico's blijven i.v.m. virusdynamiek. Er blijft immers een kans dat de aantallen Coronabesmettingen op enig moment toenemen, waardoor landen snel weer beperkende maatregelen zouden kunnen invoeren. Het afschalen van reisadviezen is alleen mogelijk als de maatregelen die door overheden in landen genomen zijn opgeheven worden. De afschaling wordt, net als bij de opschaling, in lijn gebracht met VWS/RIVM, interdepartementale betrokkenen en met andere EU-lidstaten; ook in het licht van de discussies over hervatting van het toerisme en grensverkeer tussen Nederland en buurlanden.